

De Week Tegen Racisme

Bronnen: 'Aard, omvang en oorzaken van discriminatie en racisme in Nederland: eerste inzichten en vervolg' (SCTDR, 2023), Discriminatie op de werkvloer (Dirven & van Thor, 2023), Stichting iDb (2024)

Het ontstaan van De Week Tegen Racisme

Van 18 tot en met 24 maart 2024 is het de week tegen racisme. Deze week is ontstaan nadat de Verenigde Naties in 1966 21 maart had uitgeroepen tot de dag tegen racisme. De aanleiding hiervan was de massacre in het Zuid-Afrikaanse Sharpeville op 21 maart 1960, toen de politie het vuur opende op anti-apartheidsdemonstranten.

De oorzaak van racisme

Racisme wordt veroorzaakt en in stand gehouden door het maken van onderscheid in de waardigheid van mensen, wat historisch en structureel in de Nederlandse samenleving zit verankerd. Deze bevinding heeft ook gevolgen voor de manier van kijken naar de aard en de omvang van racisme.

Definitie 'racisme'

- "Een theorie, idee of opvatting, met als inhoud een onderverdeling van mensen in groepen op basis van een verondersteld ras, waarbij een of meer groepen als superieur en/of andere als minderwaardig worden beschouwd" (SCTDR, 2023).

Het gaat hierbij vrijwel steeds om uiterlijke kenmerken zoals huidskleur en haartype, maar soms ook om culturele aspecten van 'ras' of etniciteit, of om (nationale) herkomst of migratieachtergrond.

Racisme, onlangs uitgelicht in de media

- De excuses voor het Slavernij- en Koloniaal verleden, gemaakt door de Nederlandse overheid en het Koningshuis.
- Het etnisch profileren door de Koninklijke Marechaussee

Het verschil tussen 'discriminatie op basis van ras' versus 'racisme'

Juridisch gezien is ras een verzamelterm voor huidskleur, afkomst en nationale of etnische afstamming. Hoewel de termen 'discriminatie op grond van ras' en 'racisme' in maatschappelijk taalgebruik vaak door elkaar worden gebruikt, is het belangrijk om het verschil te onderkennen.

Bij racisme (en andere -ismen) gaat het om de achterliggende theorieën, ideeën of opvattingen, met als inhoud een onderverdeling van mensen waarbij een of meer groepen als superieur en/of andere als minderwaardig worden beschouwd.

In het geval van **discriminatie op grond van ras/etniciteit** kan, maar hoeft niet noodzakelijkerwijs sprake te zijn van dergelijke opvattingen. Zo kan discriminatie op grond van ras ook het gevolg zijn van een ogenschijnlijk neutraal criterium dat bepaalde groepen onevenredig benadeelt en niet objectief te rechtvaardigen is. Een voorbeeld hiervan is medische apparatuur die onjuiste metingen oplevert voor patiënten met een donkere huid.

Daarnaast kan tot verwarring leiden dat de term **institutioneel racisme** doorgaans wordt gebruikt voor het verschijnsel dat processen, beleid of (geschreven en ongeschreven) regels van instituten leiden tot structurele discriminatie op grond van ras. Deze 'ras-isme' gaat dus over discriminatie op basis van ras maar zou op de bovenstaande manier in incorrect Nederlands zijn geschreven.

Racisme op de arbeidsmarkt

In 2022 gaf 1 op de 10 werknemers aan dat zij zich in de voorgaande twaalf maanden gediscrimineerd hebben gevoeld op het werk (Dirven & van Thor, 2023). Daarbij kwam discriminatie op grond van afkomst, huidskleur of nationaliteit het meest voor (2,8%).

Racisme in cijfers

Discriminatie op basis van ras wordt (landelijk) het vaakste gemeld. Zo is deze grond ook in 228 van de 407 meldingen ervaren die in 2023 zijn binnengekomen bij Stichting iDb. Dat is **56% van alle meldingen**. In dat jaar werd in 17 van de 26 gemeenten deze grond het vaakste gemeld.

De 5 terreinen waar racisme het vaakste plaatsvond in 2023:

Buurt/wijk: 37
Arbeidsmarkt: 32
Openbare ruimte/ publiek domein: 29
Commerciële dienstverlening: 28
Collectieve voorzieningen: 26

De 5 manieren waarop racisme het vaakste plaatsvond in 2023:

Vijandige bejegening: 146
Omstreden behandeling: 82
Bedreiging: 15
Geweld: 14
Overig: 3

Discriminatie ervaren? Meld dit bij: